

Forbitrede Bønder.

AF KNUD KORST

II.

Den udbredte Krisetilstand i de europæiske Landbrug og i de europæiske Agrarers mentale Tilstand skyldes i det store og hele, at Markbrugen — og da især Kornavløven — er en dundrende Underskudsforretning, takket være de langt lettere Produktionsvilkår med rigere Jord og varmere Sol.

I et stort europæisk Land har denne Krise dog ingen almen hverken økonomisk eller politisk Betydning, nemlig i England, idet dette Land allerede forlængst har draget den fulde Konsekvens af Tjænsens Tilstand, ved simpelthen at udrydde næsten alt hvad der hedder Markbrug. Det dyrkede Areal i England er som bekendt meget lille, og trods alle Anstrængelser for at gøre det større, svinder det dog ind Aar for Aar. Dermed har man ikke i England formået at udnytte Situationen til at skabe et udvalgt Husdyrbrug paa Grundlag af Pødestoffer fra andre Lande; der er ikke nogen animalsk Industri af særlig stor Betydning i Storbritannien, og Følgen er, at dette Land maa importere for næstest Sommer animalske Landbrugsvarer, ikke mindst her fra Danmark.

Danmark har som bekendt allerede for adskillige Aar siden indstillet sig paa at benytte det overskudte Korn som Raamateriale for en enestående veludviklet animalsk Industri. Men det sæber dog stadig paa et Markbrug, som efter Eksperters Mening i mange Henseender er uoverskueligt, men kun har den Fejl, at det giver et pønt Underskud, og altsaa paa Forhaand opsluger en Del af Forlønsten ved den animalske Industri.

I Tyskland, Østrik, Svejs og anskellige andre europæiske Lande har man ikke draget nogen økonomisk Konsekvens af de ændrede Vilkår for Produktionen af Korn paa denne Jord, men har med store Anstrængelser og Bekostninger søgt at stave Landbruget af i den Skikkelse, dette nu engang havde, og som Agrarerne følte sig fuldt berettigede til at faa sikret for Tid og Evighed, uden Forandring, i hvert Fald uden Forringelse.

En Forringelse af Agrarerens Vilkår har man dog trods alt i Hovedsagen ikke kunnet forhindre; thi saa vældige er de økonomiske Kræfter, der her er paa Spil, at det vilde sige Marven ud af Nationerne, hvis de fuldt skulde kunne modvirke dem. Men bortset fra England, Danmark og Holland har europæisk Agrarpolitik formet sig saaledes, at Bønderne har rottet sig sammen (politisk set) med Bourgeoisiet, Fabrikanten, Finanskfolk, Handels Mand, ja selv med Junkere og Godsejere for at skære en bred Rom af Ryggen fra de øvrige Befolkningslag, altsaa særlig Arbejderne og Tjænestemænd. Dog da man i muligt har kunnet give Bønderne alt det, de ønskede, har man kun opnaaet, at Bønderne aldeles ikke føler sig tilfredsstillt ved det, de allerede har faaet; de føler sig tværtimod yveret; det behøvedes, at Desperation har herover givet de sig til at betæmpe Værdens demokratiske Masser af kruskede Begier. Saa længe er Bønderne som Bønder kommet ud, at end ogsaa alle mulige fascistiske eller halv-fascistiske Idéer finder en gunstig Jordbund i deres Sind, uagtet Fascisme er ensatbetjendende med hænderne Junkerherredømme. Men det er en Kendsgerning, at National-socialister, Kristelig-socialister, Højre-folk, Højenkreister, Pindstrupper, Selvske folk og Bgn. finder Gøder hos Bønderne.

Millioner af Smaabønder, som i Kraft af hele deres sociale Position skulde være selvskrytne til at være Kærne tropper i Demokratiet, er parat til at give sig i Hænderne paa Sværmerne og Strabere, der spekulerer i Kup og Opretholdelse af mer eller mindre kamu-

flerede Diktaturer, rettet fremfor alt mod Arbejdere og Tjænestemænd.

Der er noget uhyggeligt, forrykt i dette yderst spændte Forhold mellem Bønder og Arbejdere; thi de fleste Bønder i Europa er lige saa fattige som Arbejderne, deres sociale Stilling derfor lige daarlig — de arbejder og producerer, men faar for lidt ud af deres Slid. Desuden stammer en meget stor Del af Arbejderne i første eller andet Led fra Landet — det er altsaa sine egne Børn Bønderne vender deres Vrede imod. Saa længe er Bønderne ude i Desperation, at de endog saa roterer sig sammen med deres Børns bitte Modstandere for at kunne skære den Strime af disse Børns Ryg, som de andre har levnet.

I og for sig er Byernes Borgerskab ikke interesseret i at imødekomme Agrarerens glubske Fordringer; — men for at opnaa en politisk Koalition med Bønderne rettet mod Arbejderne har det maattet imødekomme Bøndernes Ønsker om kontant Vedergæld. Og hvad Bønderne paa denne Maade har opnaaet i forskellige Lande er allerede ude over alle rimelige Grænser. Ser man f. Eks. hvad Tolden paa Levnedsmidler udgør i pCt. af Varepriserne, faar man følgende Resultat:

I Tyskland udgør Kornetolden fra 20 til 30 pCt. af Varens Værdi, Melholden 25—50 pCt. (paa Rugmel omkring 55 pCt.), paa Kvæg og Svin henved 20 pCt. I Frankrig er de tilsvarende Taler: Korn gennemsnitlig 13 pCt., Mel 19 pCt., Kvæg og Svin 11 pCt.; i Italien for de tilsvarende Varesorter henholdsvis 18, 26 og 11 pCt.; i Sverige 11, 30 og 11 pCt.; i Svejs henholdsvis 3, 15 og 31 pCt.; i Østerrig henholdsvis 22, 30 og 10 pCt.; i Ungarn 20, 33 og 16 pCt.

Hertil kommer mange Steder Indførselsforbud af forskellig Art, etableret under Paaskud af Frygt for Mund- og Kloresygte etc. — Men i Virkeligheden et Led i Agrarprotektionismen.

Furuden Toldbegunstigelser faar Bønderne mange Steder direkte Subventioner af forskellig Art. Saaledes f. Eks. i Svejs; i Følge ovenstaaende Taloversigt udgør Kornetolden i dette Land kun 3 pCt. af Varens Værdi, men til Gengæld har Staten taget Kornfyrdkerne under Armene paa en hel anden effektiv Maade. Hvidt har Staten haft Kornmonopol i Svejs; dette Monopol blev imidlertid nedlagt ved en Folkeafstemning; men Stedet herfor har man besluttet sig til at indføre en Kornordning, hvorefter Staten skal afsætte Kornproducenten de deres Korn til lønnende(!) Pris. Det eneste sikre ved en saadan Ordning er naturligvis, at den koster de Offentlige en Masse Penge, — man regner med, at den svejsiske Stat paa denne Maade vil komme til at forære Kornbønderne 14 Mill. Fransk lønlig, et Beløb, som skal indbringe ved en almindelig Forhøjelse af de statslige Afgifter, som kræves af såkaldt og udførte Varer.

Paa Melprodukter og animalske Produkter har de svejsiske Bønder en betydelig Toldbeskyttelse; men dermed er Bøndernes Fordringer la gendule udtømmet. Bl. a. fordrer de en Nedsmeltelse af Prioritetsrenterne hvilket de mener at kunne opnaa ved at lægge Kapitalbesparende alle mulige Hindringer i Vejen (gennem Kupon skat m. m.). Kort sagt der etableres et individuelt krigsøkonomisk System med det eneste Formaal at hjælpe Bønderne.

Ved at betragte den ovenfor anførte talmæssige Oversigt vil man se, at for Tysklands Vedkommende er Særdeleshed Mel- og Kornetolden høj, medens Tolden paa Kvæg og Svin ligger paa et lavere Plan. Dette viser, at Toldbeskyttelsen særlig kommer det korndyrkende Landbrug, al-

ma væsentlig de store Godser, til Gode; en Korn- og Melhold er derimod til Skade for det lille Landbrug, fordi dette sædvanlig bruger mere Korn og Mel, end det selv producerer. Men det er klart, at der heri ligger en Ansporing for det lille Landbrug til at kræve Tolden forhøjet paa animalske Produkter, hvilket formodentlig i anden Omgang vil stimulere Godsejerne til at forlænge Kornetolden sat endnu et Stykke op — og saaledes er der Muligheden for en fortsat Svimmelhed, uden at man dog kan gøre sig Haab om, at Agrarerne nogensinde vil blive tilfredsstillt. Det eneste Krav er Eksporthæmning, Nedsættelse af Renterne, Afskaffelse af Skatterne paa Jord, Tilskud osv. osv. i lange Baner.

Og saa tjener alle disse kolossale Ydelser fra det øvrige Samfund Side i det store og hele kun til at opretholde en forældet Driftsform. En tysk Landøkonom, Professor Bornemann skriver f. Eks., at det tyske Landbrug kun kan overvinde Krisen ved en Modernisering af sin Teknik og ved Oprettelsen af en tilsvarende Afstemningsorganisation. »Saadanne videnskabelige Omlægninger! Bedrøftelse kræver Tid og Penge», skriver han. »Man har derfor søgt, at det er nødvendigt først at sikre Landbrugets Rentabilitet ved Toldmure, for saaledes at skaffe det Penge til Gennemførelse af nødvendige Reforme. Denne Forordning er forkert, fordi det eneste Maal ikke kan naas paa denne Maade. Simpelthen fordi Bønden er i den Grad konservativ, at han alene ingen Sans har for at omlægge sine Bedrifter, allermindst naar det gaaer ham godt. Kun ved Tjænsens Tryk kan man formaa ham til at sætte nye Betænkninger. Derfor mener de, der vil føre Landbruget virkelig fremad, ikke ophæve Nedsættelsen ved Beskyttelsestold. Højest maa Neden lænres paa denne Maade, for at ikke Bønderne Hunger og Fortvivlelse ikke blive Reaktanter.»

Det er selvfølgelig ogsaa betænkeligt mod et at stille det europæiske Landbrug fuldstændig blot for Konkurrencen udenfor, fordi dette Erhverv beskæftiger saa mange Mennesker, som man — hvis Virksomhederne blev helt kammet — ikke ville kunne finde Beskæftigelse til andre Steder. Alene i Tyskland er mellem en Femtedel og en Fjerdedel af Befolkningen i mer eller mindre Grad direkte afhængig af Landbrugets Trivsel; og en hurtig Rukning af en saa stor Del af Befolkningen vilde naturligvis føre til kaotiske Tilstande.

Men der kan paa den anden Side næppe være Tvivl om, at en gradvis Tilpasning til Tilstandene i den økonomiske Verden som Helhed vilde være det eneste rigtige. Altsaa en Afvikling af de store Kornaresier, der faktisk kun kan give Underskud, og en samtidig Udvikling af animalsk Industri, af forskellig Specialkultur osv. Paa dette Omraade er Statsmagten i Stand til at udøve en afgørende Indflydelse; ved at afvikle Kornetolden vil den saaledes borttage den kunstige Støtte til det korndyrkende Landbrug, som dog ikke staar til at redde; ved at opretholde sin Jordbeskatning vil den vinde Godsejerne til Udstykning og saaledes skabe Betingelser for Oprettelsen af mindre, industrialiserede Brug.

Europas Fremtid ligger uden Tvivl indtil videre i dens Industri og Søfart. Ogsaa disse Erhverv er ganske vist ude i en haard Kamp om Pladsen i Solen; adskillige Industrigrene er saaledes delvis slaaet ud som Følge af dybtgående Forandringer i Verdensøkonomien, f. Eks. den britiske Kulindustri som Følge af det forøgede Olieforbrug, Udstykning af Vandskraften, voldsom Førelse af Brunkulproduktionen i Tyskland osv. — og den britiske Bomuldsindustri har maatte afgive en Del af sine Markeder til nye Producenter i det fjerne Østen osv. Men alt i alt er Behovet for alle mulige Industrivarer i Verden saa enormt, at der — saa snart Omsætningsforholdene har trukket sig noget mere i Lave — vil kunne

sælges næsten ubegrænsede Mængder af europæiske Fabrikater.

Under saadanne Forhold kan Nationerne naturligvis ikke spille deres Kraft paa at opretholde et Landbrug i en forældet Form. Ganske logisk maa Staterne afvikle den uhyggelige Agrarprotektionisme, der nu hviler som en tung Byrde paa alle andre Befolkningsklasser.

Rimeligvis vil dette medføre en Indskrænkning af det dyrkede Areal, en Foreelse, som altid gør et pinligt Indtryk, næsten som af en Helligbrøde. Man synes, noget vitalt gaar tabt, naar Landdistrikterne afvikles og Bondestanden svinder ind. Men det gør den jo alt nu, trods alle de Anstrængelser, der udføres, og som sagt naar Bondebefolkningen ikke engang kan opretholde, naar den skærer en saa bred Rom af Huden paa de øvrige Befolkningsklasser, som den nu gør, saa er Tiden inde til en Afvikling af dette System. Saaledes som Bondestanden de fleste Steder har stillet sig til de Befolkningsklasser, den burde søge sammen med i et demokratisk Forbund, er det ikke alene nationalekonomisk men ogsaa politisk set kun en Fordel, at Bondestanden rent talmæssigt formindskes.

Agrarprotektionisme, den kunstige Opretholdelse af et Landbrug i en forældet Form, er et Fænomen, som vi heldigvis kun antydningvis kender her i Landet, idet kun Sukkerroer og Okkordierkerne nyder Toldbeskyttelse af nogen Betydning. Her ligger Landbruget altsaa i det store og hele aabent for en regulerende Konkurrence udenfor; og hvis de danske Bønder finder det formaalstjenligt at anvende en Del af Overskudet fra deres Husdyrbrug til at dekke Underskudet paa deres Markbrug med, er det vel nærmest en privat Sag. Men at det Offentlige nu skulde yde alt Bidrag til at opretholde et Markbrug, som efter Eksperters Udsagn er forældet, altsaa navnlig ved at formindke Ejendomsretterne særlig paa større Ejendomme, — maa dog siges at være et ubilligt Forlangende, navnlig da enhver Skatteletelse for eller senere opsiges af en tilfældig Ejer i Form af Jordrente.

Den Tid vil sikkert snart være forbi, da de øvrige Samfundsklasser trækker sig skremt tilbage, saa snart de hører Raabet »Frem, Bondemand, frem!»

Knud Korst.

Man hører lidt, at en Tyv »har skramlet et Pengeskab Det er godt gjort!

Hun var melankolsk.

Skolebørn og selvmord-Epidemien i Berlin raser stadig. Forleden aften treitenaarig Mellemklassebarn tog sig i sine Plejeforældre Bolk. Man har ikke kunnet finde nogen Grund til hans forfærdelige Gerning. Dagen efter styrtede en fjortenaarig Skolepige sig i Spre, medens en Masse Mennesker var Vidner dertil. Det lykkedes dog en Mand at faa hende reddet paa det tørre, hvor hun blev kaldt til Live igen og bragt paa Hospitalet. Hun forklarede, at hun var sprunget i Vandet i et pludseligt Anfald af Melankoli.

stjyrtet i Vandet.

Ved New York i Amerika styrtede en Jerbanetro sammen ned i det Øjeblik, da to Skibe vilde gaa under den. Det lykkedes begge Skibsfærerne at faa Skibene standset i ret Tid. Paa Grund af Broens Aabning var der ingen Mennesker paa den, saa intet Menneskeliv gik tabt.

Hundedomstol i Chicago.

Ligesom hos os er der forskellige Art af Forbyrder og Forsæler. Men nu har de i Chicago faaet et Kammer, som vi ikke har her — ikke endnu i hvert Fald. Det er et særligt »Hundekammer». Derved opnaar man, at der i alle Sager, bundes kriminelle og civile, hvor Hundens Optræden paa en eller anden Maade spiller en Rolle, kommer Mand, der har »Hundeforstand», paa Dommerstedet.

Bagerens Brød og Bondestens Smør.

I gamle Dage, da Bagerne ikke var saa særlige som nu, brugte de ofte den Træffik at knappe af paa Brødet Vægt for paa den Maade at faa en større Profit. En Bager havde som sin faste Smørleverandør en Bønder der boede lidt udenfor Byen og havde Dag kerle ind til ham med det Smør han nu havde faaet kærnet.

I den sidste Tid syntes Bagerne, at Smørleverandøren saa saa saa ud, og han bestodte sig at veje efter og gik sig rigtig i en Pøkke, der skulde indholde fire Pund, vejede ikke mere end 3½ Pund.

Da Bønden næste Gang kom, for Bageren imod ham og raabte: »Du snyder mig jo, der mangler det halvt Pund i den sidste Pøkke. Kom selv og se paa Vægten! »Det kun saa ikke være rigtig!», sagde Bønden, »for jeg vejer altid at bruge et af dine Firepundsbøle til at veje efter. Bageren havde ikke mere at klage over denne Gang.

Den ondeste »Mamlat».

I Amerika er en Bogen Titel meget vigtigere end Indholdet. Den amerikanske Forfatter har det og søger for, at de Bøger, han udsender, har en Titel, der kan virke ultratrækkende paa Læserne. Ofte bliver Bøgerne titel foranlediget. Saaledes blev Oscar Wilde's Digte udgivet under den markedsrigtige Titel: »Glædeligheden Hus og andre Digte». Bogen »Madam Pompadour» gik temmelig daarligt, men da Forfatteren forvandlede dens Titel til: »Erindringer af en fransk Konges Elskede», gik den i det ene Oplag efter det andet. For nogle Aar siden blev der udsendt en Bog, der var titel: »Dante og andre Klassikere». I Løbet af et Aar var der solgt 1000 Eksemplarer. Men da den blev kaldt »Klassikere», som enhver Menneske har kendt, fik den rivende Afkastning. Ikke alene Bøger har Titlen foranlediget. Ogsaa Skuespil deles om for at trække. Saaledes forvandlede Teatret i en lille By fornyligt, at det vilde spille en Shakespeare-Cykus. Men Navnene »Hamlet» og »Othello» blev aldeles ikke Publikum. Først da »Othello» blev forandret til »Skuespillet Kræver» og »Hamlet» til »Den døende Kæde», strømmede Folk til Teatret.

En gammel Sportspremie.

England betragtes ofte som Sports Hjemland, og det er vist ikke helt uden Grund. Saaledes findes der i England en Vandpremie, der stammer helt fra Aaret 1715. Da udsatte en Skuespiller Dogget nemlig en saadan for den, der vandt et Løb for »watermen». Premien bestod af en broderet Jakke og et Armbånd, og siden 1716 har den stadig været Premie imellem Røerne i England.

Den dødbegravende Strøm.

Forleden fandt nogle Telefonarbejdere paa en Landvej i Nærheden af Hamborg et Karotj stående. Foran Vognen lå Hesten og ved Siden af den Kassen, hege stendede. Politiet konstaterede, at det drejede sig om en Skovarbejder, der tidlig om Morgenen havde været paa Vej til sit Arbejdssted. Pludselig var Hesten kommet til at træde paa en nedfalden Højspændingsledning, der havde dræbt den paa Stedet. For at undersøge, hvad der var i Vejen med Hesten, er saa Kassen stødnet ned og har, medens man undersøgte Hesten, berørt den farlige Ledning, der ogsaa har slaaet ham ned med det samme.

En Kat i Skoppum i Norge fik forleden Kliffing, og en af disse var i Følge »Fæderlandsvennen» forsynet med 4 Høgen og 3 Porben, hvoraf det ene var paa Ryggen, næst to Høgen. Miskostet var dødfødt.

Givt út av socialdemokratiskum folegum. Blaðstýrari: M. S. Viðstein. Prentamiðja Færaya Social-Demokratiska, Tórshavn